

A KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG LEGFRISSEBB ÁLLÁSFOGLALÁSAI

Dr. Magyar Adrienn, vezető jogi tanácsadó, Közbeszerzési Hatóság
DOI: 10.37371/KEP.2024.12.1

A Közbeszerzési Hatóság állásfoglalások formájában ad felvilágosítást a közbeszerzési eljárásokban résztvevő jogalkalmazók számára a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.) és kapcsolódó végrehajtási rendeleteinek alkalmazásával összefüggő általános jellegű megkeresésekre.

Alábbiakban a Kbt. alkalmazásával összefüggő kérdésekre adott válaszainkat rendeztük sorrendbe, bízva abban, hogy iránymutatásaink nem csak a kérdésfeltevőknek, hanem valamennyi Olvasónknak hasznos információkkal szolgálnak.

Felhívjuk Tisztelt Olvasóink figyelmét, hogy a közbeszerzésekre irányadó jogszabályok alkalmazásával kapcsolatos döntések meghozatala mindenkor a közbeszerzési eljárások résztvevőinek joga és felelőssége. Hangsúlyozzuk továbbá, hogy az állásfoglalásokban megfogalmazott véleményeknek jogi ereje, kötelező tartalma nincsen.

1. kérdés

1.1. *Az állásfoglalás-kérésben ismertetett tényállás szerint egy gazdasági társaság uniós forrásból támogatott (KAP program) beruházásra nyújt be pályázatot. A beruházás értéke 10 milliárd Forint, így az uniós értékhatárt meghaladja. A támogatás mértéke 50 % feletti, nagyságrendileg 55%. A beruházás istálló épületek építésére, fejőház létesítésére vonatkozik, és kis százalékban tartalmaz mélyépítési tevékenységet is. A kérdés arra irányul, hogy a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontját hogyan kell értelmezni, az mely mélyépítési tevékenységeket foglalja magában?*

1.2. *A kérdező álláspontja szerint minden épület építése (ami döntő többségében magasépítés) tartalmaz csekély mértékű mélyépítést. Kérdés, hogy a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az abban az esetben alkalmazandó, ha a beruházás fő tárgya, vagyis meghatározó %-a mélyépítési tevékenységre irányul?*

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

1.1.-1.2. A Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontja a Kbt. 1. melléklete (a 2014/24/EU Irányelv II. melléklete) szerinti mélyépítési tevékenységeket foglalja magában. A Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontjának fennállásáról – az egyéb jogszabályi feltételek teljesülése esetén – akkor beszélhetünk, ha az adott beruházás fő tárgya, azaz meghatározó része mélyépítési tevékenység. Amennyiben a beruházás fő tárgya magasépítés és csak kis mértékben tartalmaz mélyépítési tevékenységet, úgy nem áll fenn a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontja alapján a közbeszerzési kötelezettség.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Amennyiben egy adott szervezet nem minősül a Kbt. 5. § (1) bekezdése alapján ajánlatkérőnek, úgy a támogatásból megvalósuló beszerzései során a támogatás mértékére és a beszerzés tárgyára figyelemmel kell vizsgálnia az ajánlatkérői minőségének a fennállását. Vagyis a támogatott szervezetek ajánlatkérői minősége nem általános, hanem csak az előírt mértékű támogatásból megvalósuló, meghatározott tárgyú beszerzéseik vonatkozásában áll fenn. A támogatott szervezet tehát a támogatás tényénél fogva csak egyes építési beruházások, illetve az azokhoz kapcsolódó szolgáltatásmegrendelések esetén minősül ajánlatkérőnek, uniós értékhatárokat elérő, illetve meghaladó értékű beszerzés esetén többségi, ezt el nem érő, de nemzeti értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű beszerzés esetén 75%-ot meghaladó mértékű – a Kbt. 5. § (1) bekezdésben meghatározott egy vagy több szervezet vagy személy részéről történő közvetlen – támogatás esetén. Amennyiben valamelyik feltétel nem teljesül, abban az esetben a támogatott szervezet nem minősül a Kbt. 5. § (2) bekezdés alapján ajánlatkérőnek.

Amennyiben egy szervezet a felmerült beszerzési igényének valamennyi releváns körülményét megvizs-

gálva arra a megállapításra jut, hogy vonatkozásában a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontja vizsgálendő, és az általa megvalósítani kívánt beszerzés – annak tárgyát, tartalmát tekintve – a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontjában felsorolt beszerzési tárgynak megfelel, valamint a beszerzés támogatásból valósul meg, abban az esetben két további körülményt szükséges vizsgálat alá vetnie. Egyrészt, hogy a beszerzés Kbt.-nek megfelelően megállapított becsült értéke eléri, illetőleg meghaladja-e a nemzeti vagy az uniós közbeszerzési értékhatárt, másrészt pedig, hogy a támogatást a Kbt. 5. § (1) bekezdésében meghatározott egy vagy több szervezet vagy személy nyújtja-e, és ha igen, akkor milyen mértékben. Amennyiben a beszerzés becsült értéke eléri, vagy meghaladja az uniós közbeszerzési értékhatárt, és a beszerzést többségi részben – azaz több, mint 50 %-ban – a Kbt. 5. § (1) bekezdésében meghatározott egy vagy több szervezet vagy személy támogatja, abban az esetben fennáll a közbeszerzési kötelezettség, ha a beruházás fő tárgya a Kbt. 1. melléklete szerinti mélyépítési tevékenység.

Az állásfoglalás kérésből megállapítható, hogy az építési beruházás értéke eléri az uniós közbeszerzési értékhatárt és a beruházást többségi részben (~55%-ban) a Kbt. 5. § (1) bekezdésében meghatározott szervezet támogatja. Így jelen esetben azt kell vizsgálni a közbeszerzési kötelezettség fennállásának megállapításához, hogy a beruházás fő tárgya, meghatározó része mélyépítési tevékenységnek minősül-e.

Az Európai Parlament és a Tanács a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014/24/EU Irányelv (a továbbiakban: 2014/24/EU Irányelv) 13. cikkének a) pontja az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Ezt az irányelvet a következő szerződések odaítélése során kell alkalmazni:

a) az ajánlatkérő szervek által 50 %-ot meghaladó mértékben közvetlenül támogatott, építési beruházásra irányuló szerződések, amelyek héa nélküli becsült értéke eléri az 5 186 000 EUR összeget, amennyiben ezek a szerződések az alábbi tevékenységek valamelyikére vonatkoznak:

- i. a II. mellékletben felsorolt mélyépítési tevékenységek,*
- ii. kórházak, sportlétesítmények, szabadidős és szórakoztató létesítmények, iskolák és felsőoktatási épületek, illetve közigazgatási rendeltetésű épületek építési munkái”.*

A két jogszabály [Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pont és a fenti irányelvi rendelkezés] együttes értelmezése alapján megállapítható, hogy egy építési beruházás a Kbt. 1. melléklete (valamint a 2014/24/EU Irányelv II. melléklete) szerinti mélyépítési tevékenységet akkor foglal magában, ha mélyépítésre vonatkozik, tehát, ha az építési beruházás alapvetően mélyépítési tevékenységre irányul, amennyiben azonban a mélyépítési tevékenység nem meghatározó egy építési beruházás során, például egy épület alapozása során, akkor az nem tartozik a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontjának hatálya alá. Ezt támasztja alá az a tény is, hogy a Kbt. 5. § (2) bekezdés b) pontjában felsorolt építési munkák (kórház, sportlétesítmény, szabadidős és szórakoztató létesítmény, iskola, felsőoktatási épület vagy közigazgatási rendeltetésű épület építési munkái) főszabály szerint tartalmazzák mélyépítési elemeket is, azonban, ha az lett volna a jogalkotó célja, hogy a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontjának hatálya bármilyen csekély arányú mélyépítési munka esetén megállapítható legyen, akkor szükségtelen lett volna kiemelni ezeket az építési munkákat, mint a Kbt. alkalmazását megalapozó körülményt.

A Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontjának fennállásáról tehát akkor beszélhetünk, ha az adott – egységes – beszerzés fő tárgya mélyépítési tevékenység. A fő tárgy mindekelőtt a beszerzés szakmai tartalma alapján vizsgálendő, így, amennyiben például a beszerzés célja valamely épület építése, amelyhez szükségszerűen csatornázási munkák is kapcsolódnak, azaz a beszerzés fő tárgya nem csatornaépítés, nem állapítható meg a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontjának fennállása.

Az, hogy az építési beruházás tartalmaz-e mélyépítési tevékenységet, olyan szakkérdés, amelyet a Kbt. 27. § (3)-(4) bekezdése, illetve a 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Épber.) 4. §-a szerinti szakembernek kell megválaszolnia. Amennyiben tehát az ajánlatkérő által az eljárás előkészítésébe a Kbt. 27. § (3)-(4) bekezdése és az Épber. 4. § (1) bekezdése szerint bevont szakember vagy szakemberek akként nyilatkoznak, hogy az adott beszerzés tárgya nem mélyépítési munka, továbbá a beszerzés tárgya nem tartozik a Kbt. 5. § (2) bekezdés b) és c) pontja szerinti körbe sem, akkor a Kbt. 5. § (1) bekezdésének hatálya alá nem tartozó támogatott szervezet megalapozottan jut arra a következtetésre, hogy nem szükséges közbeszerzési eljárást lefolytatni.

2. kérdés

2.1. *Ha közbeszerzési eljárás eredményeként létrejött szerződésben az ajánlatkérő részéről a teljesítés igazolására jogosult személy konkrétan, név szerint – és nem az általa betöltött tisztség szerint – került meghatározásra, és a teljesítés időpontjára ezen személy jogviszonya megszűnt, akkor az ajánlatkérő részéről miként lehetséges (ha egyáltalán lehetséges) a teljesítést igazoló okirat kiállítása, ha nem került sor a Kbt. 141. §-a szerinti szerződés módosításra?*

2.2. *Ha az 1. pont szerint a szerződés módosítása nélkül az ajánlatkérő részéről a teljesítést igazoló okirat kiállítása nem lehetséges, akkor lehetséges-e az ajánlatkérő kötelező szerződéses nyilatkozatának (teljesítést igazoló okirat) bírósági ítélet útján történő pótlása, és ez megfelel-e a Kbt. előírásainak?*

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

2.1. A Közbeszerzési Hatóság az ajánlatkérő és a nyertes ajánlattevő között létrejött szerződés tartalmáról nem rendelkezik információval. A teljesítés igazolására, illetőleg a szerződésben megnevezett személyek változására, a felek adataiban bekövetkezett változásokról való értesítés módjára elsődlegesen a szerződés tartalma az irányadó. Amennyiben a szerződés tartalmaz arra vonatkozó rendelkezést, hogy a felek, illetőleg kapcsolattartóik adataiban bekövetkezett változás nem eredményezi a szerződés módosítását, az esetben elég egy írásbeli tájékoztatás az ajánlatkérő részéről a szerződést kötő másik fél felé a teljesítést igazoló személyének megváltozásáról. Amennyiben a felek az előzőek szerint nem rendelkeztek a szerződésben a kapcsolattartók változásairól és a szerződés még hatályos, az esetben a Kbt. 141. § (6) bekezdése szerinti szerződésmódosítás lehetőségével is élhetnek a felek a teljesítést igazoló személy tekintetében bekövetkezett változással összefüggésben.

Amennyiben a szerződés teljesítése során felmerülő kérdéseket a szerződés nem rendezi, akkor mögöttes jogszabályként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) rendelkezései az irányadók, valamint az ajánlatkérő belső szabályzata.

2.2. A közbeszerzési törvény nem tartalmaz rendelkezést a jognyilatkozatok bírói ítélettel történő pótlása tekintetében, ekörben a Kbt. mögöttes jogszabályként a Ptk. rendelkezései az irányadók. A Ptk. rendelkezé-

seinek értelmezésére a Közbeszerzési Hatóság hatásköre nem terjed ki.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. és az Épber. a teljesítés igazolásáról egyebekben nem rendelkezik, annak módjáról a felek a szerződésben rendelkeznek a hatályos Ptk. szabályai szerint.

A Közbeszerzési Hatóság elsődlegesen javasolja megvizsgálni a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés tartalmát, annak a teljesítésigazolásra és a kapcsolattartó személyek adataiban bekövetkezett változások közlésére vonatkozó rendelkezéseit. Amennyiben a szerződés nem kezeli az állásfoglalás-kérésben szereplő esetet, esetleg azóta nem került betöltésre a jogi osztályvezető pozíció, az esetben az ajánlatkérő felelősségi körökre, teljesítésigazolásra vonatkozó belső szabályzatát, illetve helyettesítési rendjét szükséges megvizsgálni. Az állásfoglalás-kérésből nem derül ki a beszerzés tárgya, de építési beruházás esetén pl. az építési napló adatai alapján a műszaki ellenőr igazolhatja a teljesítést az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX.15.) Korm. rendelet szerint.

Amennyiben még hatályos a szerződés, az esetben a Kbt. 141. § (6) bekezdésében foglalt szerződés-módosítási jogalap alkalmazható a teljesítést igazoló személyének megváltozására.

Arra vonatkozó információ nem állapítható meg az állásfoglalás-kérésből, hogy csak adminisztratív akadály van a teljesítés igazolásának, avagy az ajánlatkérő megtagadta a teljesítés igazolását. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint önmagában a jogi osztályvezető személyének megváltozása – szerződésszerű teljesítés esetén – nem indokolja a teljesítés igazolásának ajánlatkérő általi jogszerű megtagadását. Amennyiben pedig az ajánlatkérő – a szerződésszerű teljesítés ellenére – megtagadja a teljesítés igazolását, úgy a Ptk. 6:184. §-a feltételei fennállásának vizsgálata szükséges, amely nem tartozik a Közbeszerzési Hatóság hatáskörébe. Amennyiben tervezési szolgáltatás vagy építési beruházás a beszerzés tárgya, az esetben az építmények tervezésével és kivitelezésével kapcsolatos egyes viták rendezésében közreműködő szervezetről, és egyes törvényeknek az építésügyi lánctartozások megakadályozásával, valamint a késedelmes fizetésekkel összefüggő

módosításáról szóló 2013. évi XXXIV. törvény alapján a Teljesítésigazolási Szakértői Szervhez is fordulhat az érdekelt fél.

3. kérdés

Ajánlatkérő a nyílt közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött 12 hónapos keretszerződés időbeli hatályát a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja alapján további 12 hónappal meghosszabbította. A keretszerződés 24 hónapos meghosszabbított időtartama alatt sem merült ki a keretösszeg. A kérdés arra irányul, hogy megfelelően jár-e el az Ajánlatkérő, amennyiben a Kbt. 141. § (6) bekezdése szerinti szerződésmódosítás keretében a keretszerződés időtartamát – a keretösszeg és egyéb feltételek változatlanul hagyása mellett – további 3 hónappal, mindösszesen 27 hónapra módosítja?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A szerződés időtartamának módosítása a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint általában lényeges körülménynek minősül a Kbt. 141. § (6) bekezdése szerint. Keretszerződés esetén, amennyiben kizárólag a szerződés időtartama változik nem jelentős mértékben, a módosítás az eset összes körülményének tükrében nem lényegesnek is minősülhet, azonban azt, hogy a szerződés-módosítás lényeges feltételt érint-e, mindig az adott eset összes körülményét mérlegelve kell egyedileg megítélni.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Közbeszerzési Döntőbizottság D.86/9/2017 számú határozata szerint „a szerződés teljesítési határidejének meghosszabbítása lehet lényegtelen, ha az az eredeti határidőhöz képest nem nagymértékű, nem érinti a közbeszerzési eljárásban lezajlott értékelést és az eredeti határidő sem volt olyan rövid, hogy az sok érdeklődőt elriaszthatott az eljárásban való indulástól. Lényegesnek minősülhet viszont a teljesítési határidő módosítása például akkor, ha az eredeti határidő az adott eljárásban sürgős munkavégzést követelt volna meg, és a hosszabb határidő ismeretében feltehetőleg mások is érdeklődtek volna a közbeszerzés iránt.”

Az Európai Parlament és a Tanács 2014/24/EU irányelve a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről 72. cikke „A szerződések módosítása azok időtartama alatt” cím alatt a következőket rögzíti:

„(4) Egy szerződés vagy keretmegállapodás módosítása annak időtartama alatt akkor tekintendő lényegesnek az (1) bekezdés e) pontjának értelmében, ha a szerződés vagy keretmegállapodás jellege érdemben megváltozik az eredetileg megkötött szerződéshez vagy keretmegállapodáshoz képest. Az (1) és a (2) bekezdés sérelme nélkül, a módosítás minden esetben lényegesnek tekintendő akkor, ha az alábbi feltételek közül valamelyik vagy több teljesül:

a) a módosítás olyan feltételeket vezet be, amelyek alapján – ha azok az eredeti közbeszerzési eljárás részét képezték volna –, lehetőség lett volna az eredetileg kiválasztott részvételre jelentkezőktől eltérő jelentkezők részvételének az engedélyezésére, az eredetileg elfogadott ajánlattól eltérő ajánlat elfogadására, vagy amelyek további résztvevőket ösztönöztek volna a közbeszerzési eljárásban való részvételre;

b) a módosítás a szerződő fél javára megváltoztatja a szerződés vagy keretmegállapodás gazdasági egyensúlyát, olyan módon, amelyről az eredeti szerződés vagy keretmegállapodás nem rendelkezett;

c) a módosítás jelentősen kibővíti a szerződés vagy keretmegállapodás hatályát;

d) amennyiben új szerződő fél lép annak a félnek a helyébe, akinek az ajánlatkérő szerv eredetileg odaítélte a szerződést az (1) bekezdés d) pontjában szereplő esetektől eltérő esetekben.”

A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács a közbeszerzési eljárások eredményeként megkötött szerződések Kbt. szerinti módosításával, valamint teljesítésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló Útmutatója (2023.05.25.; továbbiakban: Útmutató) szerint „A Kbt. 141. § (6) bekezdése szerinti lényeges módosítás körébe tartozik jellemzően az olyan jellegű szerződés-módosítás is, amely a szerződés egyéb elemeinek változatlanul hagyása mellett a szerződés időbeli hatályát terjeszti ki további teljesítési időszakokra, tekintettel arra, hogy az ajánlattevők az ajánlati árukat az eredeti időtartamra kalkulálták, a meghosszabbított időtartam azonban már más ár kalkulációt indokolhatott volna, ami alapján esetlegesen más ajánlattevők is tehetek volna ajánlatot. A piaci szereplők számára egy hosszútávra szóló, biztos forrást jelentő szerződés elnyerése mindenképpen előnyt jelent és vonzóvá teszi azt más potenciális ajánlattevők számára is. Természetesen ebben az esetben is csak az adott szerződés tárgyát, annak konkrét feltételeit és piacát figyelembe véve állapítható meg, hogy a szerződés időbeli hatályának adott módosítása versenytorzító hatással járna-e.”

Az Útmutató kiemeli, hogy a Miniszterelnökség ellenőrzési gyakorlata szerint keretszerződés esetében tekinthető nem lényegesnek a módosítás, ha az eredeti időtartam alatt nem került a keret kimerítésre, és a mennyiség nem, csak az időtartam módosul nem jelen-

podás jellege érdemben megváltozik az eredetileg megkötött szerződéshez vagy keretmegállapodáshoz képest. Az (1) és a (2) bekezdés sérelme nélkül, a módosítás minden esetben lényegesnek tekintendő akkor, ha az alábbi feltételek közül valamelyik vagy több teljesül:

tős mértékben. Azonban annak megítéléséhez, hogy milyen időtartam-módosítás tekinthető nem lényegesnek, az eset összes körülményének mérlegelése szükséges.

A szerződés módosítása lényeges, ha az eredeti szerződéses feltételektől lényegesen eltérő érdemi feltételeket határoz meg, megváltoztatja a keretszerződés jellegét. A keretszerződés jellegét a Közbeszerzési Hatóság rendelkezésére álló információk alapján nem változtatja meg a tervezett szerződésmódosítás, amennyiben az egyéb szerződéses feltételek változatlanok maradnak. A Közbeszerzési Hatóság rendelkezésére álló információk alapján a keretszerződésen belüli lehívások/eseti megrendelések teljesítési határideje vélhetően nem nőtt meg a keretszerződés időtartamának meghosszabbításával, ezáltal a nyertes ajánlattevő rendelkezésére álló teljesítési időtartam nem változik ténylegesen. Az állásfoglalás-kérésben szereplő információk szerint új elemre, feladatra nem került kiterjesztésre a szerződés tárgya, továbbá a szerződés gazdasági egyensúlya nem változott a módosítás által, tekintettel arra, hogy az egységárak – és az egyéb teljesítési feltételek – a kérdező tájékoztatása szerint nem változtak. A Közbeszerzési Hatóság ugyanakkor arról nem rendelkezik információval, hogy a tervezett módosítás érinti-e a megelőző közbeszerzési eljárásban a szerződés odaítélése tekintetében lezajlott értékelést.

Az eredeti 12 + 12 hónapos szerződéses időtartam a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint kellőképpen hosszú ahhoz, hogy felkeltse a gazdasági szereplők érdeklődését és vélhetően az eljárásban részt vevők körére nincsen kihatással, hogy a keretszerződés időtartama 24 vagy 27 hónap. Amennyiben a keretszerződés egyéb feltételei – különösen az ajánlati ár – nem változnak, – az eset összes körülményének figyelembevételével – adott esetben jogszerű lehet a keretszerződés határidejének további 3 hónappal történő meghosszabbítása a Kbt. 141. § (6) bekezdésére tekintettel. A Közbeszerzési Hatóság ugyanakkor felhívja a figyelmet a Kbt. 141. § (7) bekezdésére, miszerint ilyen esetben is hirdetményt kell közzétenni a szerződés módosításáról.

4. kérdés

4.1. A Kbt. 114. § (11) bekezdése alapján fenntartott eljárásban tehet-e érvényesen ajánlatot, vagy lehet-e kapacitást nyújtó szervezet vagy alvállalkozó olyan gazdasági szereplő (ajánlatkérő eljárása esetében magánszemélyként

bevont kapacitást nyújtó szervezet), amely vonatkozásában az árbevétel nem értelmezhető, illetve az árbevételről szóló nyilatkozat benyújtása nem lehetséges?

4.2. Magánszemély vonatkozásában közbeszerzés-jogi értelemben értelmezhető-e az árbevétel fogalma, azaz a magánszemély adott bevétele (például munkabér, osztalék, befektetések utáni kamat, esetleges ingatlan bérbeadásából származó bevétel, öröklés, kölcsön, ajándékozás, hitelfelvétel, stb.) megfeleltethető-e a Kbt. 114. § (11) bekezdése szerinti általános forgalmi adó nélkül számított árbevétel fogalmának?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

4.1. A Kbt. 114. § (11) bekezdésének előírása esetén is lehet magánszemély ajánlattevő, alvállalkozó vagy kapacitást nyújtó személy, amennyiben az előző évi általános forgalmi adó nélkül számított árbevétele nem éri el a jogszabályban meghatározott mértéket, mivel a Kbt. szerinti gazdasági szereplő fogalmába a természetes személy is beletartozik. A Kbt. nem tesz különbséget a Kbt. 114. § (11) bekezdése szerint fenntartott eljárások és az egyéb közbeszerzési eljárások között a gazdasági szereplő fogalmának meghatározása tekintetében. A Kbt. 114. § (11) bekezdése szerinti előző évi árbevétel nemcsak a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) szerinti árbevételről szóló nyilatkozáttal, hanem az ajánlatkérő által előírt más módon, így pl. az előző évi adóbevallás benyújtásával is igazolható. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 114. § (11) bekezdése tekintetében nem alkalmazandók kötelezően a Korm. rendelet előírásai, mert jelen esetben nem alkalmassági követelményről vagy kizáró okról van szó. Amennyiben a Kbt.-ben és végrehajtási rendeletében, valamint a közbeszerzési dokumentumokban foglalt előírásoknak maradéktalanul megfelel, úgy magánszemély is tehet érvényesen ajánlatot vagy lehet kapacitást nyújtó személy. A gyakorlatban jellemzően nem magánszemélyek vesznek részt gazdasági szereplőként a közbeszerzési eljárásokban az üzletszerű gazdasági tevékenység folytatására tekintettel, ezért a Kbt. 114. § (11) bekezdése szerinti előző évi árbevétel ajánlatkérő által elfogadott igazolási módját javasolt előre egyértelműen rögzíteni a közbeszerzési dokumentumokban. Amennyiben pedig az ajánlatkérő által előírt igazolási mód nem fed le valamely konkrét esetet, azt

kiegészítő tájékoztatás-kérés formájában javasolt jeleznie a gazdasági szereplőnek az ajánlatkérő felé még az ajánlattételi szakaszban. Amennyiben az ajánlatkérő előre nem rendezte az adott helyzetet, akkor a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint annak a rendezőlvnek a mentén javasolt vizsgálnia a Kbt. 114. § (11) bekezdése szerinti feltételt, hogy az üzletszerű gazdasági tevékenység bevételeit veszi figyelembe.

4.2. Annak megítélése, hogy mely tételek minősülnek magánszemély esetében bevételnek, nem tartozik a Közbeszerzési Hatóság hatáskörébe, e tekintetben a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (továbbiakban: Sza tv.) tartalmaz rendelkezéseket. A Közbeszerzési Hatóság magánszemély gazdasági szereplő esetén kizárólag az üzletszerű gazdasági tevékenységből származó bevételt javasolja figyelembe venni. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint természetes személy gazdasági szereplő esetén az Sza tv. szerint megállapított - üzletszerű gazdasági tevékenységből származó - bevétel objektív módon történő igazolása megfelelő a Kbt. 114. § (11) bekezdése szerinti árbevétel igazolásához.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 65. § (7) bekezdése alapján kapacitást nemcsak szervezet gazdasági szereplő, hanem természetes személy is nyújthat. A Kbt. 3. § 1., 2. és 10. pontjának definíciói alapján gazdasági szereplő természetes személy is lehet, így ajánlattevő, alvállalkozó és kapacitást nyújtó is lehet magánszemély, ha egyébként a Kbt.-ben és a közbeszerzési dokumentumokban foglalt feltételeknek megfelel. A Kbt. 114. § (11) bekezdése gazdasági szereplőről rendelkezik, amelyből a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint nem zárhatók ki a természetes személyek sem a Kbt. 3. § 10. pontjára tekintettel, amennyiben előző évi nettó árbevételük nem érte el árubeszerzés és szolgáltatás esetén a százmillió forintot, építési beruházás esetén az egymilliárd forintot.

A rendelkezés célja, hogy az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban való részvétel jogát fenntartsa a kis- és középvállalkozások számára, így a jogalkotói célnak is megfelel a magánszemély, mint gazdasági szereplő eljárásban való részvétele, a jogalkotó nem szűkítette a Kbt. 114. § (11) bekezdése kapcsán érintett személyi kört a „működési forma” alapján. A Kbt. 114. § (11) bekezdése alkalmazásának feltétele, hogy sem az ajánlattevő, sem az alvállalkozó, sem a kapacitást nyújtó személy

nettó árbevétele nem érheti el árubeszerzés és szolgáltatás esetén a százmillió forintot, építési beruházás esetén pedig az egymilliárd forintot.

A közbeszerzési eljárásban való részvétel Kbt. 114. § (11) bekezdése szerinti fenntartásához szükséges a jogszabályban foglalt feltételek teljesülése és az árbevételi adatok vizsgálata, enélkül ezen jogszabályi rendelkezés nem alkalmazható. A Kbt. és végrehajtási rendelete azonban nem határozza meg, hogy a Kbt. 114. § (11) bekezdése szerinti fenntartás esetén az ajánlatkérőnek milyen módon kell vizsgálnia az árbevételi adatokat.

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 114. § (11) bekezdésében szereplő, az árbevételre vonatkozó - maximum - előírás az ajánlat érvényességéhez szükséges feltétel, tehát nem minősül kizáró oknak vagy alkalmassági követelménynek, ezért a Korm. rendeletben foglaltak sem irányadók rá. Erre való tekintettel az árbevétellel összefüggő követelménynek való megfelelés igazolásának a módját az ajánlatkérőnek szükséges egzakt módon - előzetesen - megadnia a közbeszerzési dokumentumokban.

Magánszemély esetében is értelmezhető a bevétel fogalma, a bevétel megállapítása tekintetében az Sza tv. ad iránymutatást és pl. az előző évi adóbevallással igazolható az elért - üzletszerű gazdasági tevékenységből származó - árbevétel.

5. kérdés

A Kbt. 105. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, egy ajánlattevővel megkötött keretmegállapodás alapján végzett közvetlen megrendelések tekintetében szükséges-e a Kbt. 37. § (4) bekezdése szerinti negyedéves eredménytájékoztató hirdetemény közzététele?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint, amennyiben a Kbt. 105. § (1) bekezdés a) pontja szerinti keretmegállapodásból történt közvetlen megrendelés az érintett negyedévben, az esetben a Kbt. 37. § (4) bekezdése alkalmazandó és tájékoztató hirdetemény közzététele szükséges a megelőző negyedév során lehívott közvetlen megrendelésekről. Amennyiben valamely keretmegállapodás alapján az adott negyedévben nem valósult meg beszerzés (közvetlen megrendelés), az esetben az ajánlatkérő nem köteles eredménytájékoztató feladására.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 37. § (1) bekezdése szerint „Az ajánlatkérő hirdetmény útján köteles közzétenni:

h) az eljárás eredményéről szóló tájékoztatót”.

A Kbt. 37. § (4) bekezdése szerint „Az ajánlatkérő a (2) bekezdéstől eltérően az eljárás eredményéről szóló tájékoztatót keretmegállapodás vagy dinamikus beszerzési rendszer alkalmazása esetén a keretmegállapodás alapján, vagy a dinamikus beszerzési rendszer keretében kötött szerződésekről együttesen is közzéteheti. Ebben az esetben a hirdetményt a megelőző negyedév során kötött szerződésekről a naptári negyedév utolsó napját követő húsz napon belül kell megküldeni közzétételre.”

A Kbt. 37. § (4) bekezdése a keretmegállapodás alapján megkötött szerződésekről írja elő negyedéves tájékoztató hirdetmény közzétételét, de a Kbt. 37. § (4) bekezdése vonatkozásában szerződésen a közvetlen megrendelést is érteni kell. A jogintézmény célját – nyilvánosság biztosítása, statisztikai célú adatszolgáltatás a Közbeszerzési Hatóság részére – tekintve közvetlen megrendelés esetén is alkalmazandó a Kbt. 37. §-a.

A közbeszerzési alapelvek között a Kbt. 2. § (1) bekezdése rögzíti a nyilvánosság alapelvét, ezen túlmenően a Kbt. 187. § (2) bekezdése rögzíti a Közbeszerzési Hatóság statisztikai célú adatgyűjtési kötelezettségét is. Annak érdekében, hogy a Hatóság eleget tudjon tenni statisztikai adatszolgáltatási kötelezettségének, szükséges az eredménytájékoztató hirdetmény közzététele a megelőző negyedév során lehívott közvetlen megrendelésekről, amennyiben történt beszerzés.

Amennyiben nem történt közvetlen megrendelés az érintett negyedévben, az esetben a Hatóság álláspontja szerint nem szükséges ún. „nullás” tájékoztató hirdetmény feladása. Azon közvetlen megrendelést nem kell tartalmaznia a Kbt. 37. § (4) bekezdése szerinti negyedéves tájékoztatónak, amelyről az ajánlatkérő a Kbt. 37. § (2) bekezdése szerint tájékoztató hirdetményt adott fel.

6. kérdés

6.1. Egy közbeszerzési szerződés teljesítése során a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontjával definiált esetkörben alkalmazható a Kbt. 141. § (4) bekezdésének egyéb rendelkezése (természetesen a Kbt.-ben rögzített feltételek fennállása esetén) is, ha az esetkörhöz egyéb, a szerződésben előre nem meghatározott körülmény kapcsolódik?

6.2. Amennyiben az 1. kérdésre a válasz igen, úgy a termék gyártója által végrehajtott termékváltáshoz kapcsolódóan kizárt-e a szerződéses ár módosítása, ha azt a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja által alátámasztott körülmények indokolttá teszik?

6.3. Amennyiben a 2. kérdésre a válasz igen, úgy a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjának alkalmazásával lehetséges a gyártó által egyoldalúan, előzetes értesítés nélkül végrehajtott – az elmúlt időszak hatásaitól lényegesen eltérő mértékű – áremelés, ha annak ténye és körülményei kétséget kizáróan alátámasztottak?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

6.1.-6.3. A szerződésmódosítás azon elemeire, amelyek a szerződésben automatikus szerződésmódosulási indokként előzetesen rögzítésre kerültek, a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja alkalmazandó, a szerződésmódosítás azon elemei tekintetében pedig, amelyek nem kerültek előzetesen rögzítésre a szerződésben, a Kbt. 141. § szerinti egyéb jogcímek alkalmazandók, amennyiben alkalmazási feltételeik fennállnak. Amennyiben teljesülnek a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjában meghatározott szerződésmódosítási feltételek, úgy alkalmazható ezen jogalap a szerződéskötéskor előre nem látható, a szerződésben előzetesen nem rögzített körülmények tekintetében, akár a termékváltást vagy az ár változását érintő körülmények esetén is.

A megajánlott termék helyett azzal egyenértékű helyettesítő termék – változatlan áron történő – szállítása (termékváltás) abban az esetben tekintendő a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja szerinti, hirdetményfeladást nem igénylő szerződésmódosulásnak, ha a termékváltásra a közbeszerzési dokumentumokban e tekintetben előre meghatározott termékeket érintően kerül sor, és a helyettesítő termék megfelel a közbeszerzési dokumentumokban meghatározott egyenértékűségi követelményeknek. A termék helyettesítésre tehát akkor kerülhet sor a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja alapján, ha előre rögzítve van a közbeszerzési dokumentumokban, hogy mely termékekkel kapcsolatban lehetséges helyettesítő termékre történő csere, illetve fontos azt is rögzíteni, hogy milyen paramétereknek való megfelelés esetén állapítható meg a korábbi és az új termék egyenértékűsége.

A termék gyártója által végrehajtott termékváltáshoz kapcsolódóan akkor lehet megalapozott a szerződéses ár közös megegyezéssel történő módosítása, amennyi-

ben a megajánlottal egyenértékű, azaz azonos vagy jobb minőségű terméket szállít a nyertes ajánlattevő és az árváltozást olyan körülmények indokolják, amelyek a felek által a szerződéskötéskor – a legnagyobb gondosság mellett – nem voltak előre láthatók és maradéktalanul fennállnak a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjában foglalt szerződés-módosítási feltételek.

A gyártó által egyoldalúan, előzetes értesítés nélkül végrehajtott áremelés főszabály szerint, a szerződés ilyen irányú rendelkezése hiányában nem minősül a Kbt. 141. §-a szerinti szerződés-módosításnak, mivel a szerződésmódosítás főszabály szerint kétoldalú jogi aktus, ahhoz valamennyi szerződő fél akarata szükséges. Egyoldalú áremelés kizárólag a szerződésben előzetesen – a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pont szerinti feltételekkel összhangban – rögzített esetekben, így például indexálás esetén lehetséges. Amennyiben a gyártó személye eltér a nyertes ajánlattevő személyétől, a nyertes ajánlattevőt akkor is köti a közbeszerzési eljárásban benyújtott ajánlatában megajánlott és a megkötött szerződésben rögzített ár. A szerződéses árat a felek főszabály szerint csak közös megegyezés alapján, szerződésmódosítással tudják változtatni, amennyiben a szerződésmódosítás Kbt. 141. §-ában foglalt feltételei fennállnak.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja szerinti feltételek esetén a szerződésben előre rögzített szerződéses elemek változása a szerződés automatikus módosulását eredményezi a Kbt. 141. §-ában foglalt jogalapok vizsgálata nélkül. A gyártó termékpalettájának változása esetén az árváltozás nélküli – a megajánlott termékkel egyenértékű – termékváltásra, valamint az árfolyam változása miatti árváltozásra (a szerződésben meghatározott időszakonként és mérték esetén) alkalmazható a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja szerinti módosulás, amennyiben az a szerződésben előzetesen rögzítésre került. Az egyéb szerződéses elemek változására a Kbt. 141. §-ában foglalt egyéb jogcím – így a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja – alkalmazandó, amennyiben az alkalmazás jogszabályban foglalt feltételei maradéktalanul fennállnak.

A Kbt. 141. § több jogalapot is meghatároz a szerződés módosításának jogszerűségét illetően, amelyek közül egynek a fennállása is megalapozza a szerződés módosításának lehetőségét új közbeszerzési eljárás lefolyo-

tatása nélkül. A Kbt. 141. § (4) bekezdésében foglalt jogalapok közül elegendő egynek a fennállása a szerződés-módosításhoz, amennyiben az előírt feltételek a módosítás minden elemére értelmezhetők. A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács a közbeszerzési eljárások eredményeként megkötött szerződések Kbt. szerinti módosításával, valamint teljesítésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló útmutatójában (2023. május 25.) kimondja, hogy *„ha valamely, a szerződés módosítására szolgáló jogalap sérül ugyan, de más jogalap szerinti feltételek fennállnak, akkor a szerződés módosítása jogszerű”*.

A termék gyártója által végrehajtott termékváltáshoz kapcsolódó ármódosításra, áremelésre kizárólag a Kbt. 141. § szerinti szerződésmódosítás keretében van jogszerű lehetőség. Ez esetben tipikusan nem a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja szerinti, előzetesen, egyértelműen rögzített árváltozást eredményező módosulásról, hanem – az áremelés mértékétől függően – a Kbt. 141. § (2) bekezdése vagy a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja szerinti szerződésmódosításról beszélünk.

A Kbt. 2. § (8) bekezdése értelmében a közbeszerzési szerződésekre is a Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni a Kbt.-ben foglalt eltérésekkel, a közbeszerzési szerződés módosításához is szükséges természetesen a felek egybehangozó akarata, közös megegyezése – egyoldalú módosítása a szerződésnek csak a Ptk.-ban foglalt esetekben lehetséges. A Ptk. 6:191. § (1) bekezdés kimondja, hogy a felek közös megegyezéssel módosíthatják a szerződés tartalmát, vagy megváltoztathatják kötelezettségvállalásuk jogcímét. A fentiekből következik, hogy a nyertes ajánlattevőként szerződő fél nem jogosult egyoldalúan, előzetes értesítés nélkül áremelésre. A Közbeszerzési Hatóság arról nem rendelkezik információval, hogy a gyártó megegyezik-e a nyertes ajánlattevővel. Ajánlatkérő a nyertes ajánlattevőként szerződő gazdasági szereplővel áll szerződéses jogviszonyban, egy esetleges szerződésmódosítás feltételeiről a nyertes ajánlattevőnek az ajánlatkérővel kell megállapodnia. A nyertes ajánlattevő által megajánlott ár tekintetében beállt az ajánlati kötöttség, az ár a felek által megkötött szerződésben rögzítésre került, az a szerződés időtartama alatt csak az ajánlatkérő hozzájárulásával módosítható akkor is, ha a – nyertes ajánlattevőtől esetlegesen különböző – gyártó egyoldalúan árat emel. Az állásfoglalás-kérésben hivatkozott, a szokásostól eltérő mértékű áremelés csak indokolt esetben,

közös megegyezés eredményeként létrejött szerződés-módosítással lehetséges a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjában foglalt korlátok között, figyelemmel a Kbt. alapelveire is.

7. kérdés

7.1. *Tekinthető-e előre megismerhető módon történő tartalékkeret-felhasználás lehetséges esetei rögzítésének az, ha a szerződésben annyi kerül rögzítésre, hogy tartalékkeret van és annak az összege, valamint az, hogy a szerződésben nem szabályozott kérdésekben a Kbt., a Ptk. és az Épber. rendelkezései az irányadók?*

7.2. *Elegendő-e a szerződésben az Épber.-re, a Kbt.-re és Ptk.-ra hivatkozni ahhoz, hogy a tartalékkeret szerződésmódosítás nélkül felhasználható legyen a teljesítéshez, a rendeltetésszerű és biztonságos használathoz szükséges munkák ellenértékének elszámolására?*

7.3. *Tekinthető-e előre megismerhető módon történő tartalékkeret-felhasználás pénzügyi feltételei rögzítésének az, ha a szerződés ezzel összefüggésben kizárólag annyit rögzít, hogy a megadott összegű tartalékkeret fedezete megrendelőnél rendelkezésre áll?*

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

7.1.-7.3. A tartalékkeret felhasználása akkor nem von maga után szerződésmódosítást, illetve új közbeszerzési eljárás lefolytatásának kötelezettségét, ha a szerződés egyértelműen, minden ajánlattevő számára előre megismerhető módon rögzíti a tartalékkeret felhasználásának lehetséges eseteit és a felhasználás pénzügyi feltételeit. A szerződésmódosítás elkerülése érdekében nem elegendő kizárólag a tartalékkeret összegét rögzíteni a szerződésben és a vonatkozó jogszabályokra hivatkozni, hanem mind a tartalékkeretből elszámolható munkáknak, mind pedig a fizetendő ellenérték összegének a szerződéses rendelkezésekből levezethetőnek kell lenniük. A szerződésben részletesen meg kell határozni, hogy a tartalékkeret mely munkákra használható fel és hogyan történik a tartalékkeret terhére végzendő munkák megrendelése és elszámolása. Nem elegendő a szerződésben azt rögzíteni, hogy a tartalékkeret fedezete az ajánlatkérő rendelkezésére áll, konkrétan rögzíteni szükséges a tartalékkeret terhére megrendelésre kerülő munkák elszámolásának pénzügyi feltételeit is.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Az Épber. 20. § (1) bekezdése szerint a közbeszerzési dokumentumok részét képező szerződéstervezetben részletesen kell rögzíteni a tartalékkeret felhasználásának szabályait és meg kell adni a tartalékkeret mértékét. Az Épber. 20. § (2) bekezdése meghatározza a tartalékkeret maximális mértékét, a rendelet 20. §-ának (3) bekezdése pedig, hogy mely munkákra használható fel a tartalékkeret.

Az Épber. 20. § (4) bekezdése szerint „A (3) bekezdésben meghatározott keretek között a tartalékkeret felhasználása a Kbt. alapján nem vonja maga után szerződésmódosítás vagy közbeszerzési eljárás lefolytatásának szükségességét, a szerződésben azonban egyértelműen, minden ajánlattevő számára előre megismerhető módon rögzíteni kell a tartalékkeret felhasználásának lehetséges eseteit és pénzügyi feltételeit.”

A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács útmutatója az építési beruházás tárgyú közbeszerzési eljárások szabályairól (2023. május 25.) (a továbbiakban: Beruházási Útmutató) az Épber. 20. § (4) bekezdésében rögzített előírás vonatkozásában kimondja, hogy a szerződés rendelkezéseiből mind a tartalékkeretből elszámolható munkáknak, mind az azért fizetendő ellenérték összegének levezethetőnek kell lennie, nem elegendő a változtatási javaslatok kezelési mechanizmusát rögzíteni a szerződésben. Fontos továbbá, hogy a tartalékkeret kizárólag az Épber. 20. § (3) bekezdése szerinti tevékenységekre használható fel, erre tekintettel szükséges megfogalmazni a vonatkozó szerződéses előírásokat.

A tartalékkeret felhasználása akkor nem vonja maga után a szerződés módosításának szükségességét, ha az az építési beruházás teljesítéséhez, a rendeltetésszerű és biztonságos használathoz szükséges munkákra kerül felhasználásra és a szerződés egyértelműen rögzíti a tartalékkeret felhasználásának eseteit és pénzügyi feltételeit. Az Épber. 20. § (4) bekezdésére tekintettel nem elegendő a tartalékkeret felhasználásának pénzügyi feltételei helyett azt rögzíteni a szerződéstervezetben, hogy a tartalékkeret pénzügyi fedezete az ajánlatkérő rendelkezésére áll, rögzíteni szükséges a részletes pénzügyi feltételeket, így a tartalékkeret felhasználásának elszámolási módját, az esetleges pótmunkák elszámolásának módját is.

Az Épber. 20. § (5) bekezdése szerint „A tartalékkeret a szerződés teljesítése során szükségessé váló, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:244. § (2) bekezdése szerinti pótmunka elvégzésére is felhasználható, feltéve, hogy a (3) bekezdésben foglaltaknak megfelel.”

Pótmunka elsősorban tehát a vállalkozási szerződés részét nem képező, különösen termódosítás miatt szükségessé váló plusz feladatok tekintetében merülhet fel. Erre tekintettel a tartalékkeret felhasználásának lehetséges eseteit javasolt a Ptk. 6:244. § (2) bekezdésével összhangban minél konkrétabban, akár példálózó jellegű felsorolással meghatározni.

Az Épber. 20. § (1) bekezdésében előírt tartalékkeret-felhasználás szabályai körébe tartozik továbbá különösen a pótmunka költségeinek igazolása, azok jóváhagyási folyamata, a pótmunkára vonatkozó számlázási és elszámolási szabályok rögzítése.

A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanácsnak a közbeszerzési eljárások eredményeként megkötött szerződések Kbt. szerinti módosításával, valamint teljesítésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló útmutatója kiemeli, hogy ha az ajánlatkérő a Kbt. 20. § (4) bekezdésének megfelelően jár el, akkor a tartalékkeret felhasználása a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja szerinti szerződés módosulásnak tekinthető. A tartalékkeret felhasználási szabályainak tehát meg kell felelniük a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontjának. Ennek az előírásnak nem felel meg az, hogy a tartalékkeret a rendeltetészerű és biztonságos használathoz szükséges munkák ellenértékéül szolgál, mint ahogy a vonatkozó jogszabályokra általánosságban történő hivatkozás sem. Pótmunka megrendelésekor (és a tartalékkeret felhasználásához) tehát – ha az ajánlatkérő nem rögzíti a szerződésben részletesen a tartalékkeret felhasználásának konkrét feltételeit – szerződést kell módosítani a Kbt. 141. § alapján, vagy – amennyiben a Kbt. 141. §-ában szereplő szerződés-módosítási jogalapok egyike sem áll fenn – új közbeszerzési eljárást kell lefolytatni.

A Beruházási Útmutató szerint „a tartalékkeret terhére – függetlenül attól, hogy a polgári jog szabályai szerint pótmunkáról vagy olyan többletmunkáról beszélünk, amellyel kapcsolatos költségeinek megtérítésére a vállalkozó jogosult – csak az építési beruházás teljesítéséhez, a rendeltetészerű és biztonságos használathoz szükséges munkák számolhatók el.

A 322/2015. Korm. rendelet 20. § (4) bekezdése szerint a (3) bekezdésben meghatározott keretek között a tartalékkeret felhasználása a Kbt. alapján nem vonja maga után szerződés-módosítás vagy közbeszerzési eljárás lefolytatásának szükségességét, és az (5) bekezdés szerint a tartalékkeret pótmunka elvégzésére is felhasználható. Ez természetesen nem vonatkozik általánosan valamennyi pótmunkára, csak arra, amely a 322/2015. Korm. rendelet 20. § (3) bekezdésének keretei között marad. Vagyis a feleknek abban az esetben nem kell a szerződésüket módosítani, amennyiben a tartalékkeret felhasználására a 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 20. § (3) bekezdésének keretei között kerül sor, ugyanis amennyiben egy előre nem rögzített, ennél fogva előzetesen nem megismerhető eset bekövetkezésére tekintettel, illetve pénzügyi feltétel mellett kívánják a felek a tartalékkeretet felhasználni, ehhez a szerződés módosítása – a választott jogalap feltételeinek fennállása igazolása mellett – elengedhetetlen.”

A fentebb hivatkozott elvárásokra figyelemmel érdemes lehet a közbeszerzési dokumentumokban meghatározni, hogy milyen objektív, ellenőrizhető, beszerzés tárgyához kapcsolódó feltételek megvalósulása esetén és mely, a nyertes ajánlatban már beárazott munkatételeket érintően minősül az elvégzendő feladat az Épber. 20. § (3) bekezdése szerinti követelményeknek megfelelő - és így a tartalékkeretből megvalósítható - munkának, amennyiben ezt a beszerzés tárgya szerinti teljesítés természete lehetővé teszi. A fentiek szerinti munkákért fizetendő ellenszolgáltatás megállapítása tekintetében jó megoldás lehet, ha a nyertes ajánlat vonatkozó egységárait veszik alapul a felek azzal, hogy a munka volumenének, mennyiségi számainak a megállapítási módszerét, továbbá a tartalékkeret terhére történő megrendeléssel kapcsolatos javaslat indokolási kötelezettségét, annak igazolási és jóváhagyási folyamatát, valamint dokumentálásának rendjét is javasolt szabályozni a közbeszerzési dokumentumokban. Lényeges továbbá, hogy a tartalékkeret terhére történő megrendelés folyamata nem járhat a szerződési feltételek újratárgyalásával.

Amennyiben a beszerzés támogatásból valósul meg, úgy a támogatás terhére történő elszámolásra vonatkozó ajánlatkérői igény fennállása esetén a támogató elvárásait is szükséges érvényesíteni a tartalékkeret kikötésével, illetve a tartalékkeret felhasználásával kapcsolatban.

8. kérdés

Az állásfoglalás-kérésben szereplő tényállás szerint a Kbt. 5. § (1) bekezdés f) pontja szerinti nem központi ajánlatkérő a Kbt. 51. §-a alapján a Kbt. 86. § (2) bekezdése szerinti előzetes tájékoztatóval tárgyalásos eljárást hirdetett meg. Ezt követően a szándéknyilatkozatokat határidőben benyújtó gazdasági szereplőknek megküldte a tárgyalásos eljárást megindító közvetlen részvételi felhívást. A közvetlen részvételi felhívásban megjelölt részvételi határidő még nem telt el. A kérdés arra irányul, hogy amennyiben Ajánlatkérő a részvételi határidő eltelte előtt visszavonja a részvételi felhívását, úgy jogszerűen küldhet-e újabb közvetlen részvételi felhívást a szándéknyilatkozatokat benyújtott gazdasági szereplőknek a Kbt. 82. § (3) bekezdés szerinti (12 hónapos) határidőben? Tehát ugyanazon előzetes tájékoztatóval meghirdetett eljárás esetén jogszerű-e a visszavonást követően újraindítani az eljárás részvételi szakaszát?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Ajánlatkérő jogszerűen küldhet ki az előzetes tájékoztató közzétételét követő 12 hónapon belül – a visszavont helyett – újabb közvetlen részvételi felhívást a szándéknyilatkozatokat határidőre benyújtott gazdasági szereplőknek, amennyiben az előzetes tájékoztatóban foglalt feltételek, a közbeszerzés tárgya nem változik és az új részvételi felhívás tartalma nem befolyásolja a gazdasági szereplők eljárásban való részvételi szándékát. Az új részvételi felhívás tartalmának összeállításánál figyelemmel kell lenni a Kbt. alapelveire is.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 53. § (1) bekezdése alapján a részvételi határidő lejártáig visszavonható az eljárást megindító felhívás, a törvény e tekintetben nem tesz különbséget az egyes eljárás típusok, illetve eljárás meghirdetési módok között, így a részvételi felhívás visszavonására előzetes tájékoztatóval meghirdetett eljárás esetén is sor kerülhet.

A Kbt. 50. § (1) bekezdése alapján a közvetlen részvételi felhívás is eljárást megindító felhívásnak minősül. Az előzetes tájékoztatóval meghirdetett eljárás esetén a részvételi szándék jelzésére szándéknyilatkozatok benyújtásával kerül sor az előzetes tájékoztatóban megadott jelentkezési határidő figyelembe vételével. A részvételi szándéknyilatkozatok benyújtására nyitva álló határidő eltelte után új gazdasági szereplő eljárásban való részvételére nincsen lehetőség, így a

közvetlen részvételi felhívás jelentkezési határidőt követő kiküldése, visszavonása, majd ismételt megküldése nem befolyásolja a gazdasági szereplők eljárásban való részvételi szándékát, amennyiben ajánlatkérő nem módosít az előzetes tájékoztatóban meghatározott feltételeken, a közbeszerzés tárgyán. Ugyanakkor a részvételi felhívás ismételt kiküldése során is figyelemmel kell lenni a Kbt. 50. § (4) bekezdésére.

A részvételi felhívás – mint eljárást megindító felhívás – előzetes tájékoztatóval meghirdetett eljárás esetén is ismételten kiküldhető, azonban ez esetben az ismételt kiküldésre az előzetes tájékoztatót tartalmazó hirdetmény közzététele napjától számított tizenkét hónapon belül kell, hogy sor kerüljön és valamennyi szándéknyilatkozatot benyújtó gazdasági szereplőnek meg kell küldeni az újabb részvételi felhívást is. Az előzetes tájékoztató hirdetmény közzététele nem vonja maga után az eljárás lefolytatásának kötelezettségét, így ajánlatkérő dönthet a részvételi felhívás visszavonása mellett. Amennyiben nem kerül lefolytatásra a közbeszerzési eljárás, az esetben az ajánlatkérőnek erről hirdetményt kell feladnia és közvetlenül is értesítenie kell erről a részvételi szándékukat jelző gazdasági szereplőket a Kbt. 53. § (3) bekezdésében foglaltak szerint. A Kbt. 53. § (2) bekezdése alapján a közvetlen részvételi felhívás visszavonásáról egyidejűleg, közvetlenül tájékoztatni kell a gazdasági szereplőket a részvételi határidő lejárta előtt. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint az ajánlatkérő Kbt. 53. § (2) bekezdése szerinti értesítési kötelezettsége akkor is fennáll, ha az ajánlatkérő egy másik időpontban le kívánja folytatni a közbeszerzési eljárást és a részvételi felhívást az előzetes tájékoztató közzétételétől számított 12 hónapon belül ismételten megküldi a részvételi szándékukat jelzett gazdasági szereplőknek. Jogi akadálya tehát nincsen a részvételi felhívás ismételt megküldésének.

9. kérdés

Meghívásos közbekkerzési eljárásban az alkalmassági követelmények vonatkozásában rögzített szakemberek alkalmasságon felüli többlet szakmai tapasztalata kerül értékelésre, három értékelési részszerpont keretében. Az eljárás részvételi szakaszában az egyik jelentkező benyújtotta mindhárom alkalmassági követelményként előírt és egyben értékelés alá eső szakember szakmai önéletrajzeit. Az értékelési részszerpontokra vonatkozó adattartalommal történő szakmai önéle-

rajz részvételi szakaszban történő csatolása megalapozza-e a jelentkezés Kbt. 73. § (3) bekezdés szerinti érvénytelenségét?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Az értékelési szempontokra vonatkozó adattartalmat – jelen esetben szakmai többlet tapasztalatot – is tartalmazó szakmai önéletrajz részvételi szakaszban történő csatolása önmagában nem alapozza meg a részvételi jelentkezés érvénytelenné nyilvánítását a Kbt. 73. § (3) bekezdésére hivatkozva. Az állásfoglalás-kérés nem tartalmaz a felolvasólap és a jelentkezés egyéb dokumentumainak adattartalmára vonatkozó információt, így a rendelkezésre álló információk alapján nem állapítható meg egyértelműen, hogy a jelentkező a részvételi szakaszban valóban ajánlatot tett-e.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 82. § (1) bekezdése alapján egy meghívásos közbeszerzési eljárás első, részvételi szakaszában tehát az ajánlatkérőnek döntenie kell a részvételre jelentkező alkalmasságáról vagy alkalmatlanságáról a Kbt. 69. §-ával összhangban. A részvételre jelentkező alkalmasságának előzetes vizsgálatára már a részvételi szakaszban sor kerül, a Kbt. 69. § (4) bekezdése lehetővé teszi, hogy a gazdasági szereplő már a részvételi jelentkezésében benyújtsa az alkalmasság igazolásokat, – így a szakmai önéletrajzot is –, azonban a részvételi szakaszban az ajánlatkérő ezen dokumentumokat nem köteles vizsgálni. A Kbt. az ajánlatkérő döntésére bízta, hogy a részvételi szakaszban figyelembe veszi-e az alkalmasság igazolására benyújtott iratokat, így a szakmai önéletrajzot.

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint az a körülmény nem írható a jelentkező terhére, hogy az ajánlatkérő – saját döntése alapján – már a részvételi szakaszban vizsgálja az alkalmasság igazolására benyújtott iratokat, akár az alkalmasság megállapításához szükséges mértéket meghaladóan is (például az alkalmasság igazolásához szükséges szakmai tapasztalon felüli további tapasztalat vizsgálata). Annak megítélésére, hogy történt-e ajánlattétel, a teljes részvételi jelentkezést összességében szükséges vizsgálni. A Közbeszerzési Hatóság rendelkezésére álló információkból nem dönthető el egyértelműen, hogy történt-e ajánlattétel a részvételi szakaszban, így az sem, hogy a Kbt. 73. § (3) bekezdésében hivatkozott érvénytelenségi ok fennáll-e. A kérdező által hivatkozott szakmai önéletrajz tartalma a Közbeszerzési Hatóság számára nem ismert, így azzal összefüggésben konkrét megállapítások nem tehetők. Az állásfoglalás-kérésben szereplő konkrét esetben a részvételi jelentkezés érvényességének vagy érvénytelenségének megítéléséhez a részvételi jelentkezés további részeinek vizsgálata is szükséges annak érdekében, hogy egyértelműen eldönthető legyen, hogy a részvételi szakaszban valóban történt-e ajánlattétel, tekintettel arra is, hogy a szakemberek szakmai önéletrajza egyben az alkalmasság igazolására is szolgálhat, illetve arra, hogy az értékelési szempontokra vonatkozó adatokat tartalmazó szakmai önéletrajz részvételi szakaszban történő csatolása önmagában nem alapozza meg a részvételi jelentkezés érvénytelenné nyilvánítását.